

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrivm Miracvlorvm Et Historiarvm Memorabilivm Lib. XII

Caesarius <Heisterbacensis>

Antverpiae, 1605

De milite poenitente, quem tentatio arboris vetitae extinxit, sed non
superavit, cap. 77

urn:nbn:de:hbz:466:1-13177

fuertis obediens, quadraginta marcas argenti à me recipies; sin autem, totidem mihi solues. Et bene placuit ei. Ille verò, ipsa ignorante, secretos custodes paludi adhibuit. Mira res, ab illa hora matrona tã honesta, & tã verecunda, nunquã per curiã trãfire poterat nisi ad prædictã paludẽ respiceret, & quotiẽs balneabatur, totiẽs de eadẽ paludẽ tentabatur. Die quadam exiens de balneo, dixit peditsequæ suæ: Nisi ingressa fuero paludem illam, moriar: statimque succingẽs se, cum circumspexisset, & neminem videre putaret, comitante ancilla, aquam illam foetidam vsque ad genua intrauit, & huc illucque deambulando, bene concupiscentiæ suæ satisfecit. Quod statim nunciatũ est marito eius. Ille gaudens, mox vt eã vidit, ait: Quid est domina, fuistis ne hodie bene balneata? respondente illa sui, adiecit: In dolio vel palude? Ad quod verbum confusa tacuit, sciens eum suum excessum non latere. Tunc ille: Vbi est domina mea constantia vestra, obedientia vestra, iactantia vestra? Enã vilius tentatã fuistis, tepidius restitistis, turpius cecidistis: reddite ergo quod debetis. Et cum non haberet illa quod solueret, omnia vestimenta eius pretiosa tulit, & per diuersas personas distribuit, sineus eam per aliquot tempus bene torqueri. APOLLONIVS: Valde miserabile est, quòd sic mēs hominis semper nititur in vetitum. CÆSARIUS: Antequam sermo Dei audiatur, non est tribulatio, non est tentatio; sed vbi signum belli prædicationis tuba ostendit, tribulationum pugna consurgit. Verba sunt Origenis super locum illum: Ex quo locutus sum Pharaoni, afflixit populum tuum. Quam valida sit quandoque pugna tentationis post prohibitionem, exemplum tibi proponam, militem quendam, qui magis elegit mori, quàm in tentatione sua superari.

CAPVT LXXVII.

Miles quidam, sicut audiui à quodam viro religioso, multa scelera commiserat. Tandem ductus poenitẽtia, venit ad sacerdotem, de commissis fecit confessionem, satisfactionẽ suscepit,

*Orig. ho.
3, in Exo.*

Exod. 5.

*Nititur
in vetitũ*

sed susceptam seruare nō potuit. Cumque hoc sepius
 actitasset; die quadā dixit illi sacerdos: Nihil sic profi-
 cimus, dic ergo mihi: Estne aliquid quod pro peccatis
 tuis possis custodire? Respondit ille: Est pomus in
 possessione mea tali, cuius fructus tam amarus & pe-
 limus est, vt nunquam ex eo comedere possim, si vide-
 tur vobis bonum, pœnitentia mea sit, vt quoadusque
 viam de eisdem pomis non gustem. Sciens sacerdos
 maximè post prohibitionem, excitante carnè vel dia-
 bolo, siue vtroque, consurgere tentationem; respon-
 dit: Pro omnibus peccatis tuis tibi iniungo, vt nun-
 quam de fructu eiusdem arboris scienter comedas.
 Abijt miles, pœnitentiam iniunctam quasi pro nihilo
 reputans. Sic sita erat ipsa arbor, vt quotiens curiam
 suā exiret vel intraret, eādem arborem respicere pos-
 set. Respicendo, semper prohibitionis recordabatur,
 & recordando mox grauissimè tentabatur. Die qua-
 dam ante arbore eandem transiens, & poma in ea cō-
 siderans, ab eo, qui primum hominem per lignū pro-
 hibitū tentauit & prostrauit, tam validè tentatus est,
 vt ad arborem quidem veniret, & ad pomum nunc
 manū extēdendo, nūc extensam retrahēdo, totum pe-
 nē diē cōtrarijs nisibus continuaret. Tandem adiuuā-
 te gratia triumphans, in tātum concupiscentiæ resti-
 tit, vt corde coangustato sub arbore iacens spiritum
 exhalaret. **A P O L L O N I V S**: Si tentatio Adæ tā dura fuit,
 non mirum si cecidit. **CÆ S A R I V S**: Grauius cecidit tē-
 tationi consentiendo, quia sicut foris habuit causam
 impellentem, sic intus gratiam adiuuantem. Hæc di-
 cta sint occasione pomi, propter quod eiectione sunt de
 Gen. 25. paradiso protoplasti. **A P O L L O N I V S**: Non minus
 miror quod Esau esuriens, propter lenticulæ deco-
 ctionem primogenita sua perdidit coram Deo, quam
 quod illi propter pomum inobedientes eiectione sunt
 de paradiso. **CÆ S A R I V S**: Non esuriendo, non
 lenticulam comedendo, primogenituram suam per-
 didit; sed per contemptum, quo rem tam pretiosam,
 tam indigno pretio, incitante gula, vendidit. Nec no-
 bis hoc debet esse terrori, qui frequenter tali cibo
 vescimur,

vescimur, & ardentemur, quia magnum Dei donum est, quando viris delicatis, postquam conuersi fuerint ad Christum, incondita pulmentaria leguminum vertuntur in conuiuium. Audi de hoc verbum satis iocundum.

CAPVT LXXVIII.

EO tempore, quo milites illi honesti, & in seculo *Religiosis* nominati, videlicet Vlricus cognomento Flasse, *quid ci-* & Gerardus cognomento Waschart, Carolus & *bos viles.* Marcinannus Colonienfes, alijque tam ex clericis, *sapidos* quam ex laicis viri diuites in Hemmenrode conuersi *efficiat.* fuissent, & in ordine confortati; quidam ex secularibus, & dictorum militum notus & amicus, ait beatae memoriae domino Gisilberto eorum Abbati: Nō sufficio mirari, quod tales viri, in seculo tam delicati, oleribus inconditis, pisa & lente possunt vti. Cui ille respondit: Ego tria grana piperis appono, quibus eadem grossa pulmēta condiuntur, vt penē nihil in suis scutellis comedentes relinquunt. Mirante illo, & non intelligente quod audierat, Abbas subiunxit, dicens: Ego tibi exponam; primum granum piperis, sunt longae vigiliae matutinarum; secundum, labor manuum; tertium granum est desperatio ferculi lautioris. Ecce ista sunt tria grana, quibus appositis, optimi saporis fiunt pulmenta nostra. Et puto vehemēter, quod monachus magis peccet pisam suam, siue lenticulam propter torsiones vel humores melancolicos vitando, quam nimis ex illis sumendo. Si apposita sumere noluerit, necesse est vt lautiora vel appetat vel requirat. Si ea data fuerint, ex consuetudine pusillanimes scādalizat: si negata, ante tempus deficiet. Monachus vacuo ventre non potest bene ieiunare, vigilare, laborare. Hinc est quod sanctus Bernardus tales, in quodam sermone satis acriter reprehēdit. Cibaria nostra *Bern. ser.* nō sunt multū cōfortatiua, & ideo oportet nos ex eis *30. in* sumere vsque ad satietatem. *Cantica* APOLLONIVS: Quid sentiendum est de illis, qui per occasionem frequenter in seculo sunt, & penē quotidie cibis delicatis vescūtur? Erunt ne aequales fratribus suis in merito, qui cibis regu-